

IZVJEŠTAJ

sa učešća delegacije Vlade Crne Gore, koju je predvodila prof. dr Anđela Jakšić- Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija, na PISA 2025 Regionalnom objavljivanju rezultata za Centralnu i Istočnu Evropu i Centralnu Aziju, koji se održao 8. septembra 2026. godine u Bratislavi, Slovačka

U periodu od 7. do 9. septembra 2026. godine, delegacija Vlade Crne Gore, koju je predvodila prof. dr Anđela Jakšić Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija, boravila je u Bratislavi, Slovačka, povodom učešća na PISA 2025 Regionalnom objavljivanju rezultata za Centralnu i Istočnu Evropu i Centralnu Aziju, održanom 8. septembra 2026. godine.

Događaj je pored najviših predstavnika iz 30 evropskih i azijskih država, okupio i visoke predstavnike OECD-a, Evropske komisije, UNESCO-a, UNICEF-a i Svjetske banke.

Događaj je otvorio slovački ministar prosvjete, istraživanja, razvoja i mladih, gospodin Tomaš Druker i tom prilikom izložio kontekst i ciljeve sastanka, naglašavajući značaj donošenja politika zasnovanih na dokazima i razmjeni među kolegama i međusobno učenje među zemljama učesnicama. Zamjenik Generalnog sekretara OECD, gospodin František Ružička, održao je prezentaciju nalaza PISA 2025 istraživanja sa regionalnim fokusom. Prezentacija je dala pregled ključnih nalaza iz PISA 2025 na visokom nivou kroz više dimenzija učenja učenika. Razmatrale su se oblasti kao što su karakteristike kompetentnih učenika, značaj bezbjednog i pravednog okruženja za učenje, uloga porodica i škola, kao i spremnost učenika da se suoče sa ekološkim izazovima.

Učešće ministara na događajima poput objave PISA rezultata ima strateški značaj za obrazovnu politiku i javni diskurs. Njihovo prisustvo šalje jasnu poruku da se obrazovanje posmatra kao prioritet na najvišem nivou vlasti, te da se odluke donose na osnovu međunarodno priznatih pokazatelja. Time se jača povjerenje javnosti u obrazovni sistem, ali i kredibilitet države u međunarodnim krugovima. Istovremeno, ministri kroz direktno učešće dobijaju priliku da razmijene iskustva sa kolegama iz drugih zemalja, da prepoznaju dobre prakse i da ih prilagode nacionalnom kontekstu. Ovakvi događaji postaju platforma za dijalog, zajedničko učenje i koordinaciju regionalnih i globalnih obrazovnih politika.

Za Crnu Goru, učešće u PISA istraživanju imalo je višestruku vrijednost. Prije svega, ono je omogućilo da se objektivno sagleda gdje se naši učenici nalaze u odnosu na vršnjake iz drugih zemalja, što je dragocjeno za planiranje reformi i unapređenje nastavnih programa. Rezultati PISA istraživanja pomažu da se identifikuju ključni faktori uspjeha, ali i prepreke koje učenici imaju u procesu učenja. Na osnovu tih nalaza, država može usmjeriti resurse ka oblastima koje zahtijevaju dodatnu podršku, bilo da je riječ o jačanju kompetencija nastavnika, unapređenju školskog okruženja ili većem uključivanju porodica u obrazovni proces.

Učešće u PISA istraživanju takođe pozicionira Crnu Goru kao aktivnog i odgovornog člana međunarodne zajednice. Time se pokazuje spremnost da se obrazovni sistem mjeri prema najvišim standardima, da se uči iz iskustava drugih i da se doprinosi zajedničkom cilju, stvaranju kvalitetnog, pravednog i inkluzivnog obrazovanja. Na taj način, PISA nije samo statistički alat, već i mehanizam koji podstiče strateško

promišljanje, jača međunarodnu saradnju i potvrđuje opredijeljenost Crne Gore ka modernizaciji obrazovanja u skladu sa evropskim i globalnim trendovima.

Crna Gora je do sada učestvovala u više ciklusa PISA istraživanja, uključujući PISA 2012, 2015, 2018 i 2022, pri čemu je posljednje testiranje obuhvatilo 5.793 učenika iz 63 škole, što je činilo 93% populacije petnaestogodišnjaka.

Ugovor za PISA 2029 je potpisan i u toku su pripremne aktivnosti za njegovu realizaciju.

Ministarka prof. dr Anđela Jakšić Stojanović učestvovala je kao panelistkinja na regionalnoj diskusiji posvećenoj rezultatima PISA 2025, sa posebnim fokusom na iskustva obrazovnih sistema u ostvarivanju održivog napretka u učeničkim postignućima. Tokom panela ministarka je predstavila iskustvo Crne Gore, posebno mjere i aktivnosti koje su prethodile PISA 2025 ciklusu i koje su doprinijele ostvarenom napretku.

Istaknuto je da su aktivnosti bile usmjerene na više ključnih oblasti, uključujući informisanje škola, roditelja i učenika o značaju PISA istraživanja, unapređenje dostupnosti materijala, obuku nastavnika i razvoj nacionalnih zadataka zasnovanih na principima PISA istraživanja.

Ministarka je posebno predstavila program „Nauka u fokusu“, koji su 2023. godine pokrenuli Zavod za školstvo i Ispitni centar. Program je usmjeren na razvoj naučne pismenosti, jačanje interesovanja učenika za nauku i životnu sredinu i unapređenje nastavne prakse. Program je obuhvatio sve državne osnovne i srednje škole, više od 1.500 nastavnika i ukupno 215 škola.

Poseban akcenat stavljen je na reforme obrazovne politike, uključujući Strategiju digitalizacije obrazovnog sistema 2022–2027 i Strategiju reforme obrazovanja 2025–2035, kao i razvoj digitalnih kompetencija nastavnika, Digitalne škole, odgovorne upotrebe vještačke inteligencije u nastavi i učenja, te uvođenje računarskog načina razmišljanja u obrazovni sistem.

U tom kontekstu predstavljeni su i rezultati PISA 2025, koji ukazuju na značajan napredak Crne Gore. Posebno je istaknuto povećanje prosječnog rezultata iz prirodnih nauka za 32 boda, kao i smanjenje udjela funkcionalno nepismenih učenika za 15 procentnih poena.

Ministarka je naglasila da ostvareni rezultati predstavljaju potvrdu značaja kontinuiranog ulaganja u kvalitet nastave, profesionalni razvoj nastavnika i uvođenje praktičnih, istraživačkih i savremenih metoda učenja.

Tokom boravka u Bratislavi održan je bilateralni sastanak ministarke prof. dr Anđele Jakšić Stojanović sa Aparnaa Somanathan, Regionalnom direktorkom za oblast ljudskog kapitala za Evropu i Centralnu Aziju u okviru Svjetske banke (World Bank Group) i Tobiasom (Tobyjem) Lindenom, vodećim specijalistom za obrazovanje u Svjetskoj banci (Lead Education Specialist, World Bank Group).

Aparnaa Somanathan rukovodi radom Svjetske banke u oblasti ljudskog razvoja u regionu Evrope i Centralne Azije, sa fokusom na obrazovanje, zdravlje, socijalnu zaštitu, razvoj vještina i zapošljavanje, kao i pripremu obrazovnih i drugih sistema za izazove povezane sa demografskim promjenama i

starenjem stanovništva. Toby Linden ima dugogodišnje međunarodno iskustvo u oblasti obrazovanja i rada na reformama obrazovnih sistema, uključujući angažman u različitim zemljama i saradnju sa nacionalnim i regionalnim vlastima. Njegov aktuelni rad posebno je usmjeren na srednje i visoko obrazovanje, kao i na reformu obrazovnih sistema i njihovo prilagođavanje savremenim razvojnim potrebama.

Tokom sastanka razmijenjena su mišljenja o aktuelnim reformama obrazovnog sistema Crne Gore, sa posebnim osvrtom na unapređenje kvaliteta obrazovanja, razvoj ljudskog kapitala i povezivanje obrazovanja sa potrebama tržišta rada.

Poseban značaj razgovora odnosio se na mogućnosti daljeg unapređenja saradnje sa Svjetskom bankom u oblastima od strateškog značaja za obrazovni sistem Crne Gore, uključujući razvoj vještina, modernizaciju obrazovnog sistema, podršku nastavnicima, digitalnu transformaciju i razvoj politika usmjerenih na ljudski kapital.

U razgovoru je predstavljeno iskustvo Crne Gore u okviru PISA istraživanja i mjere koje su doprinijele poboljšanju rezultata, pri čemu je istaknuta potreba da se ostvareni napredak dodatno podrži kroz dugoročne i sistemske reforme.

Ministarka je predstavila reformske aktivnosti koje Crna Gora sprovodi u okviru Strategije reforme obrazovanja 2025–2035, sa posebnim osvrtom na modernizaciju kurikuluma, digitalizaciju obrazovanja, razvoj digitalnih kompetencija, unapređenje STEM obrazovanja i promjene nastavne prakse.

Sastanak je ocijenjen kao značajna prilika za razmjenu iskustava i sagledavanje mogućnosti za buduću saradnju sa Svjetskom bankom u oblastima od posebnog značaja za razvoj obrazovanja i ljudskog. Posebno je bilo riječi o iskustvima i praksama koje mogu doprinijeti unapređenju obrazovnih politika u Crnoj Gori, kao i mogućnostima za stručnu i institucionalnu saradnju sa Svjetskom bankom. U okviru razgovora posebno je naglašen značaj nastavka reformi koje će omogućiti da se pozitivni rezultati ostvareni u PISA 2025 pretvore u dugoročan i održiv napredak obrazovnog sistema.

Učešće delegacije Vlade Crne Gore na PISA 2025 Regionalnom objavljivanju rezultata imalo je višestruki značaj.

Prije svega, omogućeno je predstavljanje Crne Gore i njenih reformskih rezultata na značajnom međunarodnom skupu posvećenom kvalitetu i unapređenju obrazovanja. Učešće ministarke kao panelistkinje predstavljalo je priliku da se crnogorsko iskustvo predstavi drugim obrazovnim sistemima i međunarodnim partnerima.

Posebna vrijednost učešća ogleda se i u održanim bilateralnim sastancima sa predstavnicima Svjetske banke, kroz koje su razmotrene mogućnosti za dalju saradnju i podršku reformskim procesima u oblasti obrazovanja i razvoja ljudskog kapitala.

Razmjena mišljenja sa međunarodnim stručnjacima dodatno je potvrdila značaj reformskih pravaca koje Crna Gora sprovodi, posebno u oblastima digitalizacije, razvoja vještina, unapređenja kvaliteta nastave, STEM obrazovanja, podrške nastavnicima i povezivanja obrazovanja sa potrebama društva i tržišta rada.

Učešće ministarke Jakšić-Stojanović na PISA 2025 Regionalnom objavljivanju rezultata za Centralnu i Istočnu Evropu i Centralnu Aziju ima posebnu važnost jer na taj način pokazujemo da za Crnu Goru obrazovanje ima strateški značaj, da se odluke donose na osnovu međunarodnih pokazatelja, kao i da se radi na jačanju povjerenje javnosti i međunarodnih partnera u obrazovne politike.

Takođe, kroz učešće na interaktivnim panelima, crnogorski obrazovni sistem i aktuelna unapređenja predstavljena su u prisustvu najviših zvaničnika nadležnih za politike obrazovanja. Paneli su bili organizovani u vidu moderiranih diskusija na visokom nivou o politikama, praksama i reformama koje će doprinijeti poboljšanju obrazovnih postignuća učenika, kao i izazovima i prioritetima koji predstoje. Diskusija je istražila kako obrazovni sistemi mogu podsticati motivaciju, radoznalost, istrajnost i otpornost učenika; stvarati bezbjedna, pravedna i podržavajuća okruženja za učenje; iskoristiti prilike koje donose digitalizacija i vještačka inteligencija, uz istovremeno upravljanje njihovim rizicima; i opremiti mlade znanjem, vještinama i stavovima potrebnim da napreduju u sve složenijem i brzo mijenjajućem svijetu.

Delegaciju Crne Gore činile su:

1. Prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija;
2. Marija Gošović, generalna direktorica Direktorata za gimnazijsko i stručno obrazovanje; i
3. Miloš Trivić, direktor Ispitnog centra Crne Gore.

PREDLOG ZAKLJUČKA

1. Vlada je usvojila Izvještaj sa učešća delegacije Vlade Crne Gore, koju je predvodila prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija, na PISA 2025 Regionalnom objavljivanju rezultata za Centralnu i Istočnu Evropu i Centralnu Aziju, koji se održao 8. septembra 2026. godine u Bratislavi, Slovačka.